

Pokuta za PENB vás může stát dovolenou a nové auto: na co je třeba si dát pozor

Facebook, Threads, WhatsApp, Telegram, X 29.08.2025

Lucie Váchová (1986, Praha) – redaktorka a publicistka
Akademie ČEZ 13.08.2025

Povinnost mít aktuální průkaz energetické náročnosti budovy (PENB) je jasně daná zákonem, ale řada majitelů na tuto formální stránku stále zapomíná. Kontroly nejsou legendou – a **pokuta** není jen teoretická. I drobná nepozornost totiž může skončit **výrazně vyšším finančním výdajem**, než kolik stojí samotné pořízení štítku. Jaké jsou přesně naše povinnosti, kolik vlastně hrozí za chybu a proč se vyplatí mít PENB v pořádku? Právě těmto otázkám se věnuje tento článek, který odkryje vše potřebné i méně známé detaily.

Co je průkaz energetické náročnosti a kdy ho potřebujeme?

Průkaz energetické náročnosti budovy (PENB) je dokument, který nám prozradí, kolik budova potřebuje energie na vytápění, chlazení, ohřev vody či osvětlení. Zároveň hodnotí i *vliv stavby na životní prostředí*. Podobně jako **energetické třídy u domácích spotřebičů** pomáhá orientovat se v energetické náročnosti. Při koupi **ledničky** nebo pračky automaticky kontrolujete energetickou třídu spotřebiče (A až G), abyste měli představu, kolik bude spotřebovávat energie. PENB však není energetický štítek uvádějící spotřebu, ale **metodicky jednotný dokument**, který **umožňuje porovnat různé budovy** se stejným účelem užívání mezi sebou a zařadit je do hodnocení A až G. Laicky je označován jako **energetický štítek**.

Povinnost zajistit PENB platí:

- při výstavbě nové stavby,
- po rozsáhlé rekonstrukci budovy,
- při prodeji a pronájmu nemovitosti.

Pokud chceme být či dům prodávat nebo pronajímat, bez platného PENB se vystavujeme riziku pokuty. Štítek musí být vždy aktuální a správně vyhotovený odborníkem, který má pro tuto činnost oprávnění.

Povinnost zajistit PENB neplatí:

Běžné bydlení

Bydlíte v bytě nebo ve svém domě dlouhodobě, průkaz energetické náročnosti budovy nepotřebujete.

Rekonstrukce, prodej či pronájem

Pokud si ovšem pohráváte s myšlenkou **na jeho rozsáhlou rekonstrukci** nebo **pronájem** či **prodej**, pak se ze zajištění energetického štítku stává vaše **povinnost**. Už v inzerátu musíte označit energetickou třídu. Pokud průkaz nemáte, zákon vám ukládá povinnost uvést **nejnižší klasifikační třídu (G)**, která samozřejmě snižuje atraktivitu vaší nemovitosti i její cenu. Předložení PENB vás však nemine. Musíte ho dodat nejpozději při podpisu kupní smlouvy či smlouvy o pronájmu.

Bez PENB nezkolaudujete

Jste-li stavebník, určitě víte, že je průkaz energetické náročnosti budovy nedílnou součástí stavební dokumentace. Jeho pořízení je zákonná povinnost, bez níž žádná novostavba a větší změna dokončené stavby, tedy významná rekonstrukce, nedostane od stavebního úřadu „zelenou“.

Výjimky: Kdy PENB opravdu nepotřebujete

Ne všechny budovy PENB potřebují. Aktuální legislativa mezi hlavní výjimky řadí:

- stavby s energeticky vztažnou plochou do 50 m²;
- rekreační objekty, které protopí méně než 25 % celoroční spotřeby;
- kulturní památky nebo budovy v památkové rezervaci;
- stavby pro náboženské účely a některé průmyslové objekty.

Výjimka platí i pro budovy postavené před rokem 1947, pokud **neprošly významnou rekonstrukcí** a **prodávající s kupujícím se písemně dohodnou**, že PENB nebude vyhotoven.

Povinnosti majitele a platnost PENB

Podle zákona musíme jako vlastníci zajistit, aby budova měla platný a *neexpirovaný průkaz*. Platnost PENB je **10 let od vystavení** nebo do okamžiku, kdy dojde k velké stavební úpravě výrazně ovlivňující spotřebu energií. Kontrolu PENB zajišťuje Státní energetická inspekce. Pokud průkaz chybí nebo je neplatný, hrozí závažné postihy.

Kdo může PENB vystavit a kolik stojí energetický štítek a kde ho získat?

Do stanovení ceny energetického štítku vstupuje několik faktorů: lokalita, dostupnost stavební dokumentace, velikost a složitost budovy a typ či využití nemovitosti. PENB zpracovává **energetický specialista**, který je zodpovědný za jeho vyhotovení. Vhodného odborníka naleznete dle místa svého bydliště v [seznamu energetických specialistů](#). Pracnost dokumentu ovlivňuje členitost obálky budovy, hodnocené systémy a počet zdrojů energií. PENB se zpracovává **dle skutečného provedení stavby**. Současná cenová hladina u novostavby rodinného domu se dle velikosti pohybuje mezi **8 a 15 tisíci korun**.

Jaké jsou nejčastější chyby a omyly?

Mnoho majitelů stále podceňuje důležitost platného průkazu. Často se setkáme s *neaktualizovanými nebo úplně chybějícími dokumenty*. Jindy se vlastníci spoléhají na starou dokumentaci, která už dávno neplatí. Takové přehlédnutí se ale může pořádně prodražit a v nejhrošším případě ohrozit samotný prodej či pronájem nemovitosti.

Sankce a právní následky v praxi, Hrozící pokuty za nedodržení povinnosti

Nedodržení zákonných povinností může mít následky nejen v podobě pokuty, ale v extrémních případech i *odebrání licence* (pokud se jedná o podnikající subjekty). PENB **není jen formalita**. Pokud si ho jako majitel nemovitosti (v případě prodeje, pronájmu, rekonstrukce či stavby) **nenecháte zpracovat, riskujete pokutu až 100 000 Kč**. Všechny situace, včetně možných sankcí a výjimek, **specifikuje zákon č. 406/2000 Sb., o hospodaření energií**. Kontrola se může objevit kdykoli, často právě v domech, kde by to majitel nečekal. V krajním případě inspekce zpravidla zvolí nejprve výstrahu, ale u opakovaných výpadků přichází sankce bez milosti.

Evropská komise v roce 2019 upozornila na chyby v našem provádění směrnice o energetické náročnosti – ukazuje se, že ani státní kontrola není žádná formalita.

Praktické rady, jak předejít problémům

- Když vlastníte dům nebo byt, ověřte si platnost PENB každých 10 let.
- Nenechávejte vyřízení na poslední chvíli a vše ukládejte na bezpečném místě.
- Ověřte si, zda vaše stavba po rekonstrukci potřebuje nový průkaz.
- Vždy vybírejte jen kvalifikovaného specialistu z oficiálního seznamu.
- Při prodeji nebo pronájmu nemovitosti mějte originál PENB vždy připravený ke kontrole.

Osobní zamyšlení: Už jsem viděla více případů, kdy známí přehlédli nutnost nového štítku, protože žili v domnění, že platí ten starý. V jednom případě šlo opravdu do tuhého a finanční výdaj na pokutu by jim zhatil jiné načasované plány. Mít v pořádku průkaz je opravdu maličkost, která se mnohonásobně vyplatí a přinese klid nejen před státní inspekci, ale hlavně při jakýchkoli transakcích s nemovitostí.

Co si odnést: PENB není jen formalita, ale klíčový nástroj

Mít **průkaz energetické náročnosti budovy** je zákonná povinnost s jasnými důsledky. Vyřízení není složité, pokud se obrátíte na **energetického specialistu**. Vyhněte se riziku zbytečného stresu i nákladným pokutám a kontrolujte platnost štítku včas. Téma *energetické náročnosti* zdaleka není jen úřední zátěž – hraje důležitou roli i při šetření energií a celkové hodnotě jakékoliv nemovitosti.

Jak na lepší hodnocení?

Energetický štítek staré domy v původním stavu označuje jako energeticky náročnější. Rozhodně se tedy vyplatí usilovat o vyšší klasifikační třídu. Dosáhnete toho maximálním **snížením vlastní spotřeby budovy**, například:

- zateplením obvodových stěn,
- tepelnou izolací střechy,
- výměnou oken,
- modernizací vytápění (např. pořízením tepelného čerpadla)
- využitím obnovitelných zdrojů energie (např. skrze fotovoltaickou elektrárnu).

Písmeno označuje klasifikační třídu

Nadneseně se dá říci, že PENB je takové energetické vysvědčení dané nemovitosti. Ovšem místo známky na něm najdete hodnocení budovy na škále od A do G:

- A – mimořádně úsporná,
- B – velmi úsporná,
- C – úsporná,
- D – méně úsporná,
- E – nevhodná,
- F – velmi nevhodná,
- G – mimořádně nevhodná.